

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 196/2019 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen Suomen tuesta UNRWA-järjestölle

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Peter Östmanin /kd ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 196/2019 vp:

Aikooko hallitus keskeyttää Suomen tuen UNRWA-järjestölle, jonka työntekijät toistuvista huomautuksista huolimatta syyllistyvät vihapuheeseen ja julkisesti kehottavat lapsia ja aikuisia terroristiseen toimintaan ja

aikooko hallitus asettaa ehtoja UNRWA:n rahoituksen jatkamiselle?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Suomen ulkoministeriöllä on monivuotinen (2019-2022) rahoitus sopimus YK:n palestiinalaispakolaisjärjestö UNRWA:n kanssa. UNRWA:n heikentyneen taloustilanteen ja kasvavien humanitaaristen tarpeiden (muun muassa Syyrian konflikti ja Gazan humanitaarinen kriisi) johdosta Suomi on nostanut tukensa aiemmasta 4,5 miljoonasta eurosta 5 miljoonaan euroon. Suomi ei ole osallistunut UNRWA:n ylimääräisten hätäapuvetoimusten rahoittamiseen vuoden 2015 jälkeen. Suomen tuki on yleisrahoitusta ja siitä maksetaan esimerkiksi järjestön perustoimintojen, kuten terveydenhuollon ja koulutuksen kuluja.

Suomen tuki UNRWA:lle perustuu humanitaarisiin tarpeisiin UNRWA:n toiminta-alueilla, eikä tukea myönnetä poliittisin perustein. Rahoitusta ei myönnetä ilman raportointia sen käytöstä ja ulkoministeriö seuraa UNRWA:n rahankäyttöä muun muassa Suomen Ramallahin yhteystoimiston kautta. Vuonna 2019 Suomi toimii UNRWA:n neuvoo-antavan komitean toimintaa valmistele-
van alakomitean puheenjohtajana, mikä mahdollistaa järjestön toiminnan seuraamisen entistä lähempää. Ulkoministeriö pitää lisäksi säännöllisesti yhteyttä muihin rahoittajamaihin sekä UNRWA:n sihteeristöön ja osallistuu järjestön rahoittajille järjestämiin seurantakokouksiin ja kenttämatoille.

UNRWA on puolueeton ja riippumaton humanitaarinen järjestö, jonka tehtävänä on tuottaa palestiinalaispakolaisten peruspalvelut eli koulutus, terveydenhoito ja sosiaalipalvelut. Järjestö huolehtii myös leirien infrastruktuurista ja tukee yrittäjyyttä mikrorahoituksen avulla. Lähi-idän konfliktin ratkaisu ei kuulu UNRWA:n mandaattiin.

UNRWA on soveltanut vuodesta 2014 tiukkaa neutraliteettipolitiikkaa, jonka mukaan sen työntekijöillä ei ole oikeutta harjoittaa poliittista toimintaa. UNRWA:lla on myös erityiset ohjeet työntekijöiden vastuullisesta käyttäytymisestä ja esiintymisestä esimerkiksi sosiaalisessa mediassa.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 196/2019 vp

Järjestöllä on noin 32 000 työntekijää, joista 95 % on palestiinalaispakolaisia. UNRWA:n työntekijöiden taustat tarkistetaan, minkä lisäksi myös heidän nimensä ja henkilötunnuksensa annetaan tiedoksi Israelille.

UNRWA:n kouluissa noudatetaan isäntämaissa käytössä olevia opetussuunnitelmia ja oppikirjoja. UNRWA:lla on näitä täydentävä oma opetussuunnitelman arviointikehikko, jonka perusteella opetusmateriaalin puolueettomuutta ja sopivuutta YK:n arvoihin valvotaan sekä työkalupakki, jolla tuetaan opettajia tarvittaessa tarjoamalla vaihtoehtoisia sisältöjä ja käsittelytapoja. Lisäksi UNRWA:lla on vuodesta 2000 ollut käytössä erillinen opetussuunnitelma ja materiaalikonaisuus ihmisoikeus- ja suvaitsevaisuuskoulutukseen.

UNRWA tekee tärkeää työtä vaikeissa olosuhteissa. Sen toiminta on tärkeää niin humanitaarisista syistä kuin alueen vakauden kannalta. UNRWA valvoo toimintaansa tarkasti ja raportoi siitä rahoittajamaille. Sen toimintaa tarkastaa lisäksi itsenäinen UN Board of Auditors. UNRWA on myös ryhtynyt toimenpiteisiin ongelmatapausten yhteydessä. Esimerkiksi keväällä 2017 UNRWA:n tietoon tuli, että kaksi järjestön työntekijää Gazassa oli ehdolla ja tulossa valituiksi Hamas-järjestön johtotehtäviin. Kyseisten henkilöiden todettiin rikkoneen YK-järjestön menettelytapasääntöjä ja heidät erotettiin tehtävistään. UNRWA:ssa on muun muassa toimintakulttuuririkkeiden johdosta erotettu sekä henkilöstöjohtaja että HR-operaatioiden johtaja.

YK:n sisäisestä tutkinnasta vastaava toimisto OIOS tutkii parhaillaan UNRWA:n hallintokulttuuriin liittyviä asioita järjestön sisältä tulleen tutkintapyynnön pohjalta. Muun muassa Belgia, Hollanti, Sveitsi ja Uusi-Seelanti ovat ilmoittaneet pidättäytyvänsä lisämaksatuksista UNRWA:lle, kunnes tutkimuksen tulos on julkaistu. Lisämaksatuksista pidättäytyminen ei liity UN Watch –järjestön raporttiin.

UN Watch -järjestön tuoreessa raportissa kohdistettiin syytöksiä 10 henkilöön. UNRWA:n mukaan viidessä tapauksessa syytetty ei ole koskaan työskennellyt tai ei enää työskentele järjestön palveluksessa. UNRWA on niin ikään kertonut, että yhden tapauksen tutkinta on saatettu päätökseen ja henkilö erotettu järjestöstä, kahta tapausta tutkitaan paraikaa ja kahden tapauksen osalta pohditaan sopivia toimenpiteitä.

Suomi ei hyväksy vihapuhetta ja esimerkiksi opetussektorin tuen tarkoitus on vaikuttaa myönteisesti lasten kasvatukseen ja oikeuksiin. Palestiinalaislasten oikeutta koulutukseen on tärkeää vaalia. Koulunkäynti antaa konfliktin keskellä eläville lapsille toivoa tulevaisuudesta sekä tukea ja malleja ratkaista ongelmatilanteita ilman väkivaltaa. Noin 1,3 miljoonan palestiinalaiskoululaisen kasvuympäristöön heijastuvat miehitys ja pitkittynyt konflikti. Gazassa 7-vuotias alakoululainen on kokenut jo kaksi sotaa.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 196/2019 vp

Suomi luottaa lähtökohtaisesti UNRWA:n omaan valvontaan sekä YK:n sisäisen tutkinnan toimiston toimintaan mahdollisten väärinkäytösten poistamiseksi. Suomi suhtautuu kuitenkin esitettyihin epäilyksiin ja syytöksiin vakavasti ja on ottanut asian esille vuoropuhelussaan UNRWA:n kanssa. Suomi odottaa OIOS:n tutkimuksen tuloksia ja käy ne tarkasti läpi ennen mahdollisia toimenpiteitä.

Helsingissä 28.10.2019

Kehitysyhteistyö- ja ulkomaankauppaministeri Ville Skinnari